

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 1 maart 2021)

Nummer

3731

Onderwerp

Uitsterven soorten zoetwatervissen

Aan de leden van Provinciale Staten

1. *Kent u het bericht 'Eén op de drie zoetwatervissen met uitsterven bedreigd'?*¹

Antwoord

Ja. Hierbij plaatsen wij de kanttekening dat het artikel en het rapport over de wereldwijde situatie gaan. Zo geeft het artikel geen onderbouwing dat “een op de drie” ook specifiek voor Zuid-Holland geldt. Zaken als ‘waterkrachtcentrales’ hebben immers geen relevantie voor Zuid-Holland.

2. *Hoeveel soorten zoetwatervissen zijn er in Zuid-Holland en welke van deze zoetwatervissen worden (mogelijk) met uitsterven bedreigd?*

Antwoord

Er komen 54 soorten zoetwatervissen voor in Zuid-Holland (behoudens enkele incidenteel voorkomende exoten). In 2016 is er nieuwe Rode Lijst voor vissen in Nederland samengesteld (**Spikmans & Kranenbarg, 2016**). Vissoorten met de classificatie “kwetsbaar”, “(ernstig) bedreigd” of “verdwenen” op deze lijst zijn vergelijkbaar met de Zuid-Hollandse situatie (**Kranenbarg et al., 2015**).

Trekvisen zoals zalm, forel, sneep, elft, zee- en rivierprik, houting, barbeel en paling zijn (ernstig) bedreigd of kwetsbaar. Standvisen zoals grote modderkruiper, kroeskarper, kwabaal en rivierdonderpad zijn sterk afgenomen. De ontwikkeling van de trekvispopulaties kan niet als een zelfstandig probleem binnen Zuid-Holland worden gezien, maar is het gevolg van de omstandigheden voor trekvis in een groot netwerk van internationale rivieren en de (Noord)zee.

3. *Welke gevolgen heeft dit voor de biodiversiteit en de ecosystemen in Zuid-Holland?*

Antwoord

Vissoorten kunnen uitstekend dienen als zogenaamde bio-indicator. De achteruitgang van deze soorten is veelal te wijten aan de connectiviteit (verbindingen tussen

¹ <https://www.duurzaamnieuws.nl/een-op-drie-zoetwatervissen-is-met-uitsterven-bedreigd/>

watersystemen), waterkwaliteit (nu minder aan de orde omdat het beter gaat met de waterkwaliteit, zie antwoord op vraag 4) en verdwijnen van geschikt habitat. Van dit soort “natte” habitats maken ook andere soortgroepen gebruik, zoals de otter als icoonsoort.

4. *Hoe beoordeelt u de ernst van deze situatie?*

Antwoord

De algehele situatie voor trek- en beekvissen is dat ze ernstig bedreigd zijn. Echter in Zuid-Holland zijn geen beken en dus geen beekvissen, daarom wordt hier alleen op trekvissen in gegaan. De stand van trekvissen is in het verleden achteruit gegaan door habitatfragmentatie door o.a. vismigratieknelpunten, waterkwaliteit en droogte. Ook hierbij gaat het om afhankelijkheid van het netwerk als geheel, niet alleen het netwerk in Zuid-Holland. De waterkwaliteit is sinds de jaren 90 verbeterd waardoor plantminnende vissoorten zoals snoek en bittervoorn zijn toegenomen².

5. *Welke extra maatregelen gaat u (in samenwerking met de waterschappen) treffen om het uitsterven van zoetwatervissen in onze provincie te voorkomen?*

Antwoord

Zuid-Holland werkt nauw samen met de Rijkswaterstaat, waterschappen en de aangrenzende provincies in het stroomgebied Rijn-West aan een blauw-groen netwerk met verbindingen voor vismigratie (natte habitat) en faunamigratie (droge habitat). Met dit netwerk wordt voor de trekvissen een verbetering gerealiseerd door de volgende maatregelen uit te voeren.

- Monitoring van migratiegedrag van vis van de hoofdwatgangen naar de boezem en v.v. om vast te stellen welke gemalen/sluizen de belangrijkste barrières vormen voor migratie (o.a. project monitoring in-uittrek Nieuwe Waterweg/Haringvliet/Hollandse IJssel). Op basis hiervan:
- Passeerbaar maken van gemalen.
- Het Kierbesluit, waardoor de trekvis vanaf het Haringvliet naar binnen kan trekken.
- Aanleg natuurvriendelijke oevers als rust- en schuilplekken voor vis. En waar er beperkt ruimte in vaarwegen is wordt onderzocht wat hier oplossingen zijn. Zo wordt er geëxperimenteerd met zgn. “vissenbossen” en speciaal ontworpen bakken met waterplanten.
- Verdere verbetering van de waterkwaliteit;
- Aanleg vispaaiplaatsen, veelal in combinatie met natte ecologische zones voor amfibieën.

Tevens heeft Zuid-Holland steun uitgesproken voor het 1^e Actieplan Steur³, met als doel de Steur in de Europese rivieren terug te brengen, waaronder het deel dat door Zuid-Holland loopt.

² De diersoorten die voorkomen in zoet water en moeras zijn toegenomen sinds 1990, waarbij de trend de laatste tien jaar is gestabiliseerd. <https://www.clo.nl/indicatoren/nl/1577-trend-zoetwater-fauna---living-planet-index>

³ GS Besluit PZH-2020-748988146 DOS-2013-0005015 d.d. 1 september 2020

